

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jana Vyklického a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce **M. M.**, proti žalované **Vězeňské službě České republiky, Generálnímu ředitelství vězeňské služby**, se sídlem Praha 4, Soudní 1672/1a, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2015, č. j. 8 A 92/2015 – 7,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2015, č. j. 8 A 92/2015 – 7, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce se správní žalobou ze dne 4. 5. 2015 domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalované, který měl spočívat v neumožnění nákupu zboží v prodejně věznice za ceny nepřesahující ceny obvyklé v daném místě a neumožnění nákupu v prodejně věznice zpravidla dvakrát týdně. Součástí žaloby byla žádost o osvobození od soudních poplatků.

Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) usnesením ze dne 9. 6. 2015, č. j. 8 A 92/2015 – 7, žalobci přiznal osvobození od soudních poplatků v rozsahu 40 % a ve zbývajících části žádost zamítl. V odůvodnění tohoto usnesení městský soud shrnul, že žalobce měl mít podle svého vyjádření na účtu ke konci měsíce května 2015 částku ve výši 7.000 Kč. Z kopie výpisu z účtu, který předložila žalovaná, však podle městského soudu vyplynulo, že zůstatek na žalobcově účtu činil ke dni 20. 5. 2015 částku ve výši 11.788 Kč. Městský soud na základě výpisu z účtu dále shledal, že v období od srpna 2014 do května 2015 přibýlo žalobci na účet celkem 28.000 Kč. Společně s měsíčním sociálním kapesným ve výši 100 Kč tedy žalobce v posledním kalendářním roce disponoval částkou ve výši

29.200 Kč. Městský soud poznamenal, že žalobce měl zajištěno ubytování i související základní služby včetně stravy a volné finanční prostředky využíval k nákupu víceméně zbytných věcí a služeb. Měl tudíž za to, že popsané majetkové poměry neumožňovaly žalobci zaplatit soudní poplatek v plné výši (2.000 Kč), avšak umožňovaly mu zaplatit alespoň jeho významnou část. Proto rozhodl, že je žalobce povinen uhradit soudní poplatek v rozsahu tří pětín částky stanovené zákonem, tj. 1.200 Kč.

Proti usnesení městského soudu podal žalobce (dále „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost, ve které namítal pochybení městského soudu při výpočtu výše volných finančních prostředků, se kterými by mohl disponovat, neboť v rozhodné době nepobíral měsíční sociální kapesné ve výši 100 Kč. Stěžovatel setrval na názoru, že jeho tvrzení o výši volných finančních prostředků (pouze 7.000 Kč) bylo pravdivé. Soudu vytkl, že nesprávně připočetl mezi volné finanční prostředky i částky, které byly vázány na úhradu nákladů výkonu trestu, respektive na jeho zdravotní účet. S ohledem na tyto okolnosti stěžovatel uvedl, že trvá na svém dřívějším vyjádření, že zůstatek na jeho účtu byl v rozhodné době 8.000 Kč a zdůraznil, že ani z této částky nemohl být schopen soudní poplatky uhradit, neboť celková úhrada soudních poplatků ve výši 9.000 Kč by přesáhla zůstatek na jeho účtu. V této souvislosti stěžovatel upozornil, že v okamžiku podání kasační stížnosti měl na účtu částku ve výši 2.000 Kč. Dále odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2004, č. j. 2 Afs 28/2004 - 40, a ze dne 28. 2. 2006, č. j. 5 Afs 155/2005 - 172, z nichž dovedl závěr, že soud měl zkoumat jeho aktuální finanční situaci, včetně možnosti opatřit si finanční prostředky v rozhodné době. Soud porušil i zásadu legitimního očekávání, neboť stěžovatele od placení soudních poplatků neosvobodil, přestože tak dříve učinil. Nejvyššímu správnímu soudu proto navrhl, aby zrušil napadené usnesení a věc vrátil městskému soudu k novému projednání.

Žalovaná svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou splnění podmínek řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná (srov. např. rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2014, č. j. 3 As 125/2012 - 43). S ohledem na to, že je kasační stížností napadáno čistě procesní rozhodnutí městského soudu, a nikoli rozhodnutí meritorní, netrval zdejší soud na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na jinak povinném zastoupení stěžovatele advokátem (blíže k tomu v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19).

Nejvyšší správní soud následně přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

Předně je vhodné poznamenat, že nyní posuzovaná problematika již byla Nejvyšším správním soudem několikrát řešena. Rozsudkem ze dne 6. 8. 2015,

č. j. 4 As 161/2015 – 11, (všechna zde uvedená rozhodnutí jsou dostupná z www.nssoud.cz) zdejší soud rozhodl o obsahově totožné kasační stížnosti stěžovatele směřující taktéž proti usnesení městského soudu, jímž bylo přiznáno osvobození od soudních poplatků v rozsahu 40 %. Rozhodnutí městského soudu přitom bylo odůvodněno stejně, jako je tomu ve věci nyní projednávané. Nejvyšší správní soud tehdy napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc městskému soudu k dalšímu řízení. Stejně postupoval zdejší soud i v rozsudcích ze dne 28. 8. 2015, č. j. 5 As 147/2015 – 9, a naposledy v rozsudku ze dne 15. 9. 2015, č. j. 2 As 178/2015 - 12. Názor Nejvyššího správního soudu je tudíž zcela konstantní a není důvodu, aby se od něj soud v nyní posuzovaném případě odklonil. Zbývá proto jen stručně popsat argumentaci, kterou Nejvyšší správní soud užil v předcházejících věcech.

Argumentace v zásadě vychází ze zjištění, že městský soud v napadeném usnesení dospěl k chybnému závěru, že stěžovatel v posledním kalendářním roce disponoval částkou ve výši 29.200 Kč. Z kopie výpisu z účtu stěžovatele, jež je založena ve spise městského soudu, totiž vyplývá, že stěžovateli byla v období od srpna 2014 do května 2015, k němuž se předmětný výpis vztahuje, připsána částka v celkové výši 29.650 Kč (nikoliv 28.000 Kč, jak spočítal městský soud). Částka 3.000 Kč, jež byla připsána ke dni 26. 8. 2014, byla navíc na stěžovatelův účet vložena toliko za účelem hrazení nákladů na zdravotní služby a nebylo ji tedy možno přičítat stěžovateli k jeho volné dispozici pro hrazení soudních poplatků. Městský soud ve své úvaze dále opomenul, že z výpisu z účtu plyne, že stěžovateli byla sražena částka v celkové výši 3.750 Kč podle § 35 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), ve spojení s § 8 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů, ve znění pozdějších předpisů. Jistě je třeba připomenout, že pokud zákon stanoví stěžovateli povinnost určitou částku uhradit, sotva lze takovou úhradu započítat mezi jeho disponibilní prostředky. Městský soud dále pochybil, když dovodil, že stěžovatel v rozhodném období získával sociální kapesné ve výši 100 Kč měsíčně. Přidělování sociálního kapesného odsouzeným totiž bylo s účinností od 1. 1. 2014 zrušeno zákonem č. 276/2013 Sb. a namísto něj je vězňům bez příjmu nadále poskytován balíček obsahující základní věci osobní potřeby (§ 16 odst. 8 zákona o výkonu trestu odnětí svobody). V letech 2014 a 2015 tak stěžovateli nemohlo být sociální kapesné přidělováno. S ohledem na shora uvedené Nejvyšší správní soud shrnuje, že k celkově připsané částce ve výši 29.650 Kč nelze přičítat částku 1.200 Kč (sociální kapesné za rok), ale naopak je od ní nutno odečíst částku 3.000 Kč (náklady na zdravotní služby) a částku 3.750 Kč (srážky na náklady výkonu trestu). Celková částka, se kterou stěžovatel mohl v posuzovaném období volně nakládat, tedy činila 22.900 Kč, což je téměř o jednu čtvrtinu nižší částka, než ke které dospěl městský soud.

Chybně stanovil městský soud i částku, kterou měl stěžovatel k dispozici ke dni 20. 5. 2015. Z kopie výpisu z účtu stěžovatele lze totiž zjistit, že disponibilní částka na účtu stěžovatele k uvedenému datu činila pouze 8.539 Kč (nikoliv 11.788 Kč). Částka v kolonce C – 500 Kč je blokována k úhradě cestovného a jiných nákladů po propuštění stěžovatele z výkonu trestu a částka v kolonce Z – 2.749 Kč je určena k hrazení nákladů na zdravotní služby; sumu ve výši 3.249 Kč tedy stěžovatel k úhradě soudního poplatku použít nemůže.

Rovněž výše disponibilní částky na účtu stěžovatele ke dni 20. 5. 2015 tak činila o více než jednu čtvrtinu méně, než uvedl městský soud.

Na tomto místě postačí poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2004, č. j. 2 Afs 28/2004 – 40, v němž se uvádí, že „[s]oud při rozhodování o přiznání osvobození od soudních poplatků je oprávněn a povinen zkoumat majetkové poměry žalobce a tyto hodnotit z hlediska zákonných podmínek - tedy z hlediska, zda žadatel o osvobození má nebo nemá dostatečné prostředky k úhradě soudního poplatku“. Městský soud ovšem při hodnocení majetkových poměrů stěžovatele pochybil, neboť mezi disponibilní prostředky zahrnul i ty, s nimiž stěžovatel nemohl volně nakládat.

Vzhledem k této skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadené usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude městský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. povinen znovu rozhodnout o žádosti o přiznání osvobození od soudních poplatků na základě správných zjištění o výši finančních prostředků, které má stěžovatel k dispozici.

V dalším řízení soud podle § 110 odst. 3 věty první s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2015

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu